

7.2.4. Turvalisus

Turvalisuse tagamine tähendab seda, et laps on kahju või ohu eest piisavalt kaitstud. Turvalisus hõlmab lapse kaitset märkimisväärse kahju või ohu, ebaturvaliste täiskasvanute või teiste lastega kokkupuutuvate isikute ja enesevigastamise eest. Vanemate ülesanne on last ümbritsevate ohtude ja riskide äratundmine kodus ja mujal. Turvalisuse all käsitletakse ka lapsevanemate võimekust kaitsta oma last erinevat liiki vägivalda, kuritarvitamise ja ärakasutamise ees. Lapse kaitsmise eelduseks on, et lapsevanemad teavad, kuidas vägivald, kuritarvitamine ja ärakasutamine lapse arengut kahjustavad ning suudavad erinevaid ohte ja ohuolukordi ennetada.

Lapsevanemate poolse turvalisuse tagamise kaitse- ja riskitegureid aitavad välja selgitada alljärgnevad küsimused:

- Milline on vanemate vaheline läbisaamine ja koostöö?
- Kas vanemate vahel esineb tõsiseid konflikte?
- Kuidas vanemad omavahelisi konflikte lahendavad?
- Kas vanemad mõistavad vägivalda kahjulikku mõju lapsele?
- Kas üks vanematest kasutab pereliikmete suhtes füüsilist vägivalda või ähvardab vägivaldaga?
- Kas üks vanematest kasutab oma partneri või teiste pereliikmete suhtes psühholoogilist vägivalda (nt solvamine, alandamine)?
- Kas üks vanematest rakendab sotsiaalset või majanduslikku kontrolli oma partneri üle: piirab oma partneri suhtlemis- või liikumisvabadust, ei luba tööle minna, haldab üksi perekonna rahaasju?

Tabel 13. Turvalisuse peamised kaitse- ja riskitegurid

Kaitsetegurid	Riskitegurid
Lapsevanemad kaitsevad last füüsilise ja vaimse vägivalda eest. Lapsevanemad kaitsevad last vägivalda pealt nägemise eest.	Lapsevanemad aktsepteerivad füüsilist karistamist ja ohustavad last vägivaldaga või ei oska märgata ohte, mis võivad viia selleni, et laps satub ohvriks.
Lapsevanemad taunivad füüsilist karistamist ja teavad vägivalda kahjulikest mõjudest. Lapsevanemate vahel toimib koostöö ning teineteise mõistmine, et tagada lapsele vajaminev turvalisus.	Lapsevanematel on positiivne suhtumine karistamisse ja lapsevanemad kasutavad lapse karistamiseks vägivalda. Lapsevad kehtestavad reegleid ja piire läbi vägivalda.
Lapsevanemad oskavad vägivalda kogunud või pealt näinud last toetada, arvestades lapse võimalike kriisi- või traumakogemustega.	Lapsevanemate (või teiste pereliikmete) vahel esineb vägivalda. Perekonnas on vägivalda ja tõsised konfliktid on tavapärased.
Lapsevanemad kaitsevad last seksuaalse kuritarvitamise või seksuaalse ekspluateerimise ohu eest.	Lapsevanemad ohustavad last seksuaalse kuritarvitamise või seksuaalse ekspluateerimisega.
Vanemad on teadlikud võimalikest ohtudest internetis, nt tundmatu isiku kontakt lapsega, eesmärgiga last kuritarvitada või katsed last interneti kaudu värvata. Lapsevanemad on teadlikud lapse internetikäitumisest.	Lapsevanemad ei oma ülevaadet lapse internetikäitumisest ega kontrolli lapse tegevusi internetis.

Kaitsetegurid	Riskitegurid
<p>Lapsevanemad kaitsevad last ärakasutamise eest. Vanemad kaitsevad lapsi selle eest, et neid ei kaasataks või et nad ise ei otsiks kontakti sotsiaalsete ühendustega, kus võidakse neid ära kasutada. Nt ühenduste või gruppidega, kus seadusevastast, vägivaldset või muul moel sotsiaalsetest normidest kõrvalekalduvat käitumist peetakse positiivseks.</p>	<p>Lapsevanemad kasutavad last ära või ei märka lapse ohtu sattuda ärakasutamise ohvriks. Lapsevanemad kasutavad last ära teda seadusevastasesse või sotsiaalsetest normidest kõrvalekalduvatesse tegevustesse kaasates. Lapsevanem jätab lapse kellegi juurde, kes kasutab last ära.</p>